

Higher Education Institution Libraries and the Sustainable Development Goals (SDGs): A Case Study of Higher Education Institution Libraries in Eastern Thailand

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษากับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน: กรณีศึกษาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกของประเทศไทย

Preeyanuch Voravickositt

ปรียานุช วรวิโกษิต

Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University, Thailand

Corresponding author

e-mail: preeyanuch.vo@go.buu.ac.th

Received 03-02-2025

Revised 19-03-2025

Accepted 23-03-2025

Doi: 10.69598/artssu.2025.4476.

How to Cite:

Voravickositt, P. (2025). Higher Education Institution Libraries and the Sustainable Development Goals (SDGs): A Case Study of Higher Education Institution Libraries in Eastern Thailand. *Journal of Arts and Thai Studies*, 47(2), E4476 (1-13).

Keywords: Sustainable Development Goals, higher education institution libraries, eastern Thailand, academic libraries

คำสำคัญ: เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน, ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา, ภาคตะวันออกของประเทศไทย, ห้องสมุดมหาวิทยาลัย

Abstract

Background and Objectives: The Sustainable Development Goals (SDGs) have become a topic of significant interest across various sectors, including higher education institutions, due to their relevance to our way of life in the economic, social, and environmental dimensions. Currently, the SDGs are integrated into policies and plans at all levels, from individual organizations to national strategies. Higher education institution libraries play a critical role in gathering and disseminating knowledge, as well as organizing activities that contribute to the achievement of the SDGs. This research aims to explore the role of higher education institution libraries, in the eastern part of Thailand, in responding to the SDGs by analyzing key issues related to three main dimensions: 1) librarians' understanding of the SDGs, 2) the alignment of library policies, operational plans, and activities/projects with the SDGs, and 3) the challenges and obstacles to library operations in responding to the SDGs.

Methods: This research employs a mixed-method approach to collect data from four higher education institution libraries in the eastern region. The samplings are five library executives and 24 librarians utilizing two primary methods: 1) quantitative data collection through a knowledge assessment test on the SDGs for librarians, and a questionnaire regarding the alignment of library activities/projects with the SDGs; and 2) qualitative data collection through interviews with higher education institution library administrators concerning policies aimed at driving the library's efforts toward achieving the SDGs.

Results: The research findings indicate that higher education institution librarians in the eastern region possess a good level of basic knowledge and understanding of the SDGs. Higher education institution libraries play a central role in collecting and disseminating knowledge and information resources related to the SDGs. Regarding the obstacles and challenges faced by the libraries, these can be categorized into four key areas: 1) budget constraints for SDG-related activities, 2) librarians' confidence in the design of activities/projects that can be aligned with the SDGs, 3) the development of library strategic plans that align with the SDGs, and 4) the search for collaborative networks to ensure that library operations are in line with the SDGs.

Application of this study: All types of libraries can utilize the findings of this research as a starting point for a comprehensive understanding of the SDGs at all levels, from administration to operational staff. Each library administrator can review his/her roles and responsibilities and do the planning of library development by integrating the SDG-related issues into the strategic issues. This includes strategic and operational approaches ranging from policy formulation to practical implementation, enabling libraries to concretely contribute to the achievement of the SDGs.

Conclusions: The SDGs are a crucial issue that significantly impacts the well-being of the global population across multiple dimensions. As key institutions in human resource development, higher education institution libraries play a vital role in advancing the achievement of these goals. However, to effectively contribute to this endeavor, higher education institution libraries require clear and substantial support from institutional administrators to establish a strong foundation for sustainable operations in the future.

บทคัดย่อ

ที่มาและวัตถุประสงค์: เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals or SDGs) ถือเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจจากหลายภาคส่วน รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษา เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ในปัจจุบันเป้าหมาย SDGs ถูกนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในการวางแผนงานต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับหน่วยงานไปจนถึงระดับประเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาถือเป็นองค์กรที่มีบทบาทหน้าที่หลักในการรวบรวมและเผยแพร่องค์ความรู้ รวมถึงดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีส่วนสนับสนุนให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการ

พัฒนาที่ยั่งยืนได้ งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ผ่านการศึกษาวិเคราะห์ประเด็นหลักที่มีความเกี่ยวข้องใน 3 มิติ ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของบรรณารักษ์ 2) ความสอดคล้องของนโยบาย แผนการปฏิบัติงาน กิจกรรม/โครงการที่มีการดำเนินการภายในห้องสมุดกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 3) ความท้าทาย และอุปสรรคที่มีต่อการดำเนินงานของห้องสมุดเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

วิธีการศึกษา: งานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (mixed-method) โดยการเก็บข้อมูลจากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 4 แห่ง โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารห้องสมุด จำนวน 5 คน และบรรณารักษ์ จำนวน 24 คน ใน 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data collection) โดยใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของบรรณารักษ์ และแบบสอบถามเกี่ยวกับความสอดคล้องของกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดกับเป้าหมาย SDGs 2) การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative data collection) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับนโยบายในการขับเคลื่อนห้องสมุดให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผลการศึกษา: ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระดับความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอยู่ในระดับดี และห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีบทบาทหลักในการเป็นศูนย์กลางแห่งการรวบรวมและเผยแพร่องค์ความรู้ ทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในส่วนของอุปสรรคและความท้าทายที่ห้องสมุดเผชิญสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) งบประมาณในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 2) ความมั่นใจของบรรณารักษ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม/โครงการให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 3) การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ห้องสมุดให้มีความสอดคล้องต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 4) การแสวงหาเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานห้องสมุดให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

การประยุกต์ใช้: ห้องสมุดทุกประเภทสามารถใช้ผลการวิจัยดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นในการศึกษาทำความเข้าใจในประเด็น SDGs อย่างจริงจังตั้งแต่ในระดับบริหารไปจนถึงระดับปฏิบัติงาน ผู้บริหารห้องสมุดแต่ละแห่งสามารถทบทวนบทบาทหน้าที่ของตน รวมทั้งวางแผนการขับเคลื่อนห้องสมุดโดยสอดคล้องกับประเด็น SDGs เข้าไปอยู่ในประเด็นยุทธศาสตร์ รวมทั้งกลยุทธ์ขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ตั้งแต่แนวทางการวางนโยบายไปจนถึงการปฏิบัติการเพื่อให้ห้องสมุดสามารถเป็นส่วนหนึ่งของการตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปได้อย่างเป็นรูปธรรม

บทสรุป: เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นประเด็นที่มีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชากรโลกในหลากหลายมิติ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นองค์กรสำคัญในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์จึงสามารถมีบทบาทในการส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตาม ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนที่ชัดเจนจากผู้บริหารองค์กรเพื่อให้เกิดการวางรากฐานในการดำเนินงานอย่างเข้มแข็งต่อไปในอนาคต

บทนำ (Introduction)

ในปี ค.ศ. 2015 องค์กรสหประชาชาติได้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขึ้นในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญครั้งที่ 70 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาของโลกเพื่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างประเทศต่าง ๆ ในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยมีความมุ่งหมายให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ภายในปี พ.ศ. 2579 (ค.ศ. 2030) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วยเป้าหมายหลัก จำนวน 17 เป้าหมาย และเป้าหมายย่อย จำนวน 169 เป้าหมาย รวมถึงมีการกำหนดตัวชี้วัดย่อยจำนวน 231 ตัวชี้วัด เพื่อใช้ในการติดตามความก้าวหน้าของการพัฒนา สำหรับเป้าหมายหลักของ SDGs นั้น ประกอบด้วย SDG1 ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่ (End Poverty) SDG2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการและส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน (Zero Hunger) SDG3 สร้างหลักประกันการมีสุขภาพที่ดี และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับคนในทุกช่วงวัย (Good Health and Well-being) SDG4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Quality Education) SDG5 บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ และเพิ่มบทบาทของสตรีและเด็กหญิงทุกคน (Gender Equality) SDG6 สร้างหลักประกันเรื่องน้ำและการสุขาภิบาล ให้มีการจัดการอย่างยั่งยืนและมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน (Clean Water and Sanitation) SDG7 สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่ซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน (Affordable and Clean Energy) SDG8 ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุมและยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่ และมีผลผลิต การมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน (Decent Work and Economic Growth) SDG9 สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืนและส่งเสริมนวัตกรรม (Industry,

Innovation and Infrastructure) SDG10 ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ (Reduced Inequalities) SDG11 ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย ยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน (Sustainable Cities and Communities) SDG12 สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (Responsible Consumption and Production) SDG13 ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น (Climate Action) SDG14 อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Life Below Water) SDG15 ปกป้อง พื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้กับการกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียดiversity ความหลากหลายทางชีวภาพ (Life on Land) SDG 16 ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ (Peace, Justice and Strong Institutions) และ SDG17 เสริมความเข้มแข็งให้แก่งlobal การดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for the Goals) โดยเป้าหมายดังกล่าวสามารถจัดกลุ่มตามปัจจัยที่เชื่อมโยงกัน แบ่งออกได้เป็น 5 มิติ ได้แก่ 1. การพัฒนาคน (People) 2. สิ่งแวดล้อม (Planet) 3. เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity) 4. สันติภาพและความยุติธรรม (Peace) และ 5. ความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) (Office of the National Economic and Social Development Council, 2024) ในการนี้ประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติจำนวน 193 ประเทศ ได้ลงนามรับรองวาระการพัฒนาดังกล่าว และน้อมรับเป้าหมายการพัฒนาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศของตน ประเทศไทยในฐานะที่เป็นหนึ่งในประเทศสมาชิก ได้มีการดำเนินการรับรองและร่วมขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) และได้มีการจัดทำแผนขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand SDG Roadmap) เพื่อเป็นหลักในการดำเนินงาน (Intaprasert, 2022)

สืบเนื่องจากรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนประจำปี ค.ศ. 2024 (Sustainable Development Solutions Network, 2024) ได้มีการสรุปประเด็นเกี่ยวกับสถานการณ์ SDGs ในระดับโลกที่สำคัญไว้ 5 ประเด็น ได้แก่ 1. สถานการณ์ของการบรรลุเป้าหมาย SDGs ณ ปัจจุบัน พบว่า เป้าหมายย่อยที่มีแนวโน้มจะสามารถบรรลุได้ภายในปี พ.ศ. 2573 มีเพียง 16% จากเป้าหมายทั้งหมด 2. ความคืบหน้าในการดำเนินการเพื่อการบรรลุเป้าหมาย SDGs ของแต่ละกลุ่มประเทศ มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยที่กลุ่มประเทศยากจนและเปราะบางมีความล่าช้าในการดำเนินการกว่ากลุ่มประเทศอื่น ๆ เป็นอย่างมาก 3. การปฏิรูปสถาบันยุติธรรมทางการเงินระดับโลกเป็นสิ่งที่จำเป็นเร่งด่วน เนื่องจากกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปจนถึงรายได้ต่ำยังมีความจำเป็นในการเข้าถึงแหล่งทุนระยะยาวเพื่อส่งเสริมการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ที่ช่วยผลักดันให้เกิดการบรรลุเป้าหมาย SDGs 4. ความร่วมมือในระดับโลกเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการบรรลุเป้าหมาย SDGs จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการประเมินผลและการติดตามอย่างต่อเนื่อง 5. เป้าหมาย SDGs ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอาหารและการใช้ที่ดินยังคงอยู่ในสถานะที่ค่อนข้างวิกฤติ และมีแนวโน้มที่ห่างไกลจากการบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาถึงอันดับประเทศที่มีคะแนนดัชนี SDGs สูงที่สุด 5 อันดับแรกของโลก (จากทั้งหมด 167 ประเทศ) พบว่าประเทศที่ติด 5 อันดับแรกของโลก ได้แก่ อันดับที่ 1 ฟินแลนด์ อันดับที่ 2 สวีเดน อันดับที่ 3 เดนมาร์ก อันดับที่ 4 เยอรมนี และอันดับที่ 5 ฝรั่งเศส ในขณะที่ประเทศที่จัดอยู่ใน 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ อันดับที่ 163 เยเมน อันดับที่ 164 โซมาเลีย อันดับที่ 165 ชาร์ต อันดับที่ 166 สาธารณรัฐแอฟริกากลาง และอันดับที่ 167 ชูดานใต้ (Sustainable Development Solutions Network, 2024)

ในส่วน of สถานการณ์การขับเคลื่อนการดำเนินงานเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยนั้น ณ ปัจจุบัน ได้มีความพยายามในการนำเป้าหมาย SDGs เข้ามาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาระดับชาติต่าง ๆ อย่างไรก็ตามยังคงมีความท้าทายในประเด็นของการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและหน่วยงานภายนอก รวมถึงการจัดการและเชื่อมโยงความรู้เกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวให้เป็นที่รับรู้และเข้าใจร่วมกันอย่างทั่วถึงในสังคมไทย ข้อมูลจากรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2567 ซึ่งได้รับความร่วมมือในการจัดทำจากหลากหลายภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการและภาคประชาสังคม ในการดำเนินงานด้านการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตั้งแต่ในระดับท้องถิ่นเพื่อเป็นต้นแบบของการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่เพื่อนำไปสู่การขยายผลในระดับที่ใหญ่กว่าต่อไป รายงานดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าความร่วมมือกันในชุมชนเป็นเส้นทางที่นำไปสู่ความยั่งยืนที่มั่นคงได้ โดยปัจจัยที่ช่วยสร้างความยั่งยืนของพื้นที่

ประกอบด้วย ความสอดคล้องกันของกติกาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง เครือข่ายและความร่วมมือ องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่จำเป็น ระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องและข้อมูลสถิติ ระบบการบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนและผู้รับผิดชอบ/ผู้นำในการขับเคลื่อน ทรัพยากรมนุษย์และการเสริมสร้างศักยภาพ และทรัพยากรทางการเงินสำหรับการขับเคลื่อนการพัฒนา (International Health Policy Foundation, 2024) สืบเนื่องจากรายงานดังกล่าว มูลนิธิเพื่อการพัฒนาไทย (IHPPF) ได้มีการต่อยอดไปเป็นการจัดงาน เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างภาคส่วนเพื่อ “การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย” พ.ศ. 2567 (Thailand Sustainable Development Forum 2024) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ในการขับเคลื่อนเป้าหมาย SDGs ในระดับพื้นที่ จากเวทีเสวนาดังกล่าวสามารถสรุปเป็นภาพรวมของข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ 1. พัฒนานโยบายและกลไกการดำเนินงานระดับพื้นที่ 2. พัฒนาทุนมนุษย์ 3. พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ และ 4. การขับเคลื่อนการดำเนินงานด้วยข้อมูล (SDG Move, 2024)

ปัจจัยสำคัญในการดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนให้เกิดการบรรลุได้นั้นล้วนมาจากการได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งทั้งในระดับประเทศและระดับโลก รวมทั้งการมีข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมทุกมิติที่เกี่ยวข้อง โดยเปิดให้มีการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้อย่างสะดวก ห้องสมุดในฐานะที่มีบทบาทหลักในการเป็นคลังความรู้ของสังคมจึงถือว่าเป็นหนึ่งในองค์กรที่มีส่วนในการสนับสนุนให้ประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนบรรลุตามที่ตั้งไว้ได้ สหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมห้องสมุดและสถาบัน (International Federation of Library Associations and Institutions : IFLA) ได้กล่าวถึงบทบาทสำคัญของห้องสมุดในการเป็นแหล่งข้อมูล ซึ่งสามารถสนับสนุนให้เกิดการบรรลุตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ดังนี้ 1. สนับสนุนให้เกิดการสร้างทักษะการรู้สารสนเทศ 2. ช่วยลดช่องว่างในการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศและเป็นสื่อกลางในการให้ความช่วยเหลือแก่องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนในด้านข้อมูลสารสนเทศ 3. สนับสนุนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือต่าง ๆ 4. ให้บริการข้อมูลดิจิทัลผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 5. ให้การสนับสนุนการสร้างสรรค์งานวิจัยและแหล่งข้อมูลทางวิชาการเพื่อสนับสนุนให้เกิดชุมชนทางวิชาการ และ 6. สงวนรักษาและให้บริการการเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลกและมรดกทางวัฒนธรรม (IFLA, 2016) กล่าวได้ว่าห้องสมุดทุกประเภทล้วนมีบทบาทโดยตรงในการสนับสนุนการเรียนรู้และส่งเสริมการศึกษาแก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมาย SDG 4 (Quality Education) และบทบาทโดยอ้อมในการสนับสนุนข้อมูลสารสนเทศเพื่อช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ (Chuenchom et. al, 2022)

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาถือเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการเก็บรวบรวม จัดระบบและเผยแพร่องค์ความรู้ รวมถึงข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาบุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง และต่อสถาบันเองอย่างครอบคลุมในทุกด้านที่สนองตอบต่อวิสัยทัศน์ และพันธกิจของสถาบัน เปรียบเสมือนประตูสู่ข้อมูลสารสนเทศที่อุดมไปด้วยทรัพยากรสารสนเทศหลากหลายประเภท ที่พร้อมให้บริการตามความต้องการของผู้ใช้งาน รวมไปถึงการสนับสนุนสถาบันต้นสังกัดในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน อีกทั้งในปี ค.ศ. 2019 สถาบันจัดอันดับมหาวิทยาลัย The Times Higher Education (THE) ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยจากทั่วโลก ได้มีการนำระบบการจัดอันดับมหาวิทยาลัยที่มีชื่อว่า Times Higher Education Impact Rankings เข้ามาใช้สำหรับการจัดอันดับความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ทั้ง 17 เป้าหมาย จึงเป็นสาเหตุให้สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ทั่วโลก รวมถึงสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยต่างมีความตื่นตัวในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานภายในสถาบันของตนให้เกิดการบรรลุเป้าหมายมากยิ่งขึ้น (Times Higher Education, 2025)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า ประเด็นของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษากับการพัฒนาที่ยั่งยืนตามเป้าหมายขององค์การสหประชาชาติ กำลังเป็นประเด็นการวิจัยที่ได้รับความสนใจจากนักวิจัยทั่วโลก (Gunton, 2021; Missingham, 2021; Thrope & Mashroofa, 2022) สะท้อนให้เห็นว่าการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศมีความตื่นตัวและตระหนักถึงความเป็นไปได้ขององค์กรห้องสมุดในการเป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนพันธกิจสำคัญระดับโลกให้สำเร็จลงได้ แต่เมื่อพิจารณาในบริบทของประเทศไทยกลับพบว่า ห้องสมุดยังอยู่ในระยะเริ่มต้นของการศึกษาทำความเข้าใจในประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงเป็นผลทำให้การศึกษาในหัวข้อดังกล่าวยังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนักในปัจจุบัน ดังนั้น การศึกษาวิจัยในประเด็นบทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงเป็นประเด็นที่มีความจำเป็นที่

ต้องได้รับการศึกษาเพิ่มเติมในเชิงลึก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา โดยเริ่มที่เขตพื้นที่ภาคตะวันออก เนื่องจากเป็นพื้นที่ตั้งของสถาบันต้นสังกัดและสอดคล้องกับนโยบายการวิจัยระดับสถาบันที่มุ่งเน้นการศึกษาวิจัยให้เกิดประโยชน์ต่อพื้นที่ภาคตะวันออก เพื่อผลการศึกษาที่ได้จะมีส่วนช่วยยกระดับกระบวนการดำเนินการภายในสถาบันอุดมศึกษาให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงเกิดการขยายผลไปสู่การขับเคลื่อนประเทศไทยให้ไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เป็นรูปธรรมและส่งผลให้ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้มากที่สุด

วัตถุประสงค์การศึกษา (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ที่มีต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ
2. เพื่อศึกษาบทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ
3. เพื่อศึกษาความท้าทายและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการดำเนินการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ในการสนองตอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ

วิธีการศึกษา (Research Methods)

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของห้องสมุดฯ ในการมีส่วนร่วมให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ รวมทั้งความท้าทายและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการต่าง ๆ ของห้องสมุดฯ ให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (mixed-method) โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบพร้อมกัน (Convergent Parallel Design) ซึ่งใช้วิธีการเก็บข้อมูลใน 2 รูปแบบ ได้แก่ การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative method) และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative method) ร่วมกันเพื่อให้สามารถตอบคำถามและวัตถุประสงค์การวิจัยได้อย่างครอบคลุม ครบถ้วนทุกประเด็นที่กำหนดไว้ได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัยครอบคลุมถึงการศึกษาใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ระดับความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของบรรณารักษ์ห้องสมุด 2) นโยบาย แผนยุทธศาสตร์ของห้องสมุด และ 3) กิจกรรม/โครงการของห้องสมุด โดยพื้นที่เป้าหมายของการวิจัยนี้ คือ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก จำนวน 4 แห่ง (ในเบื้องต้นผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายไว้ว่าเป็นการศึกษาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก แต่มีห้องสมุดเพียง 4 แห่งที่ตอบรับเข้าร่วมโครงการวิจัย) ซึ่งได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้อำนวยการหรือผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่ดำรงตำแหน่งบริหารตั้งแต่ระดับหัวหน้าฝ่ายขึ้นไป จำนวน 5 คน และบรรณารักษ์ จำนวน 24 คน โดยเป็นการคัดเลือกจากบุคลากรห้องสมุดทุกคนที่มีตำแหน่งบรรณารักษ์ รายละเอียดจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละห้องสมุดแสดงใน Table 1

Table 1 Number of Participants

Libraries	Number of Library director/Library executive	Number of Librarians
A	1	12
B	2	2
C	1	5
D	1	5
Total	5	24

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยประกอบด้วยเครื่องมือ 4 ชนิด ดังนี้

1. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ สำหรับประเมินความรู้พื้นฐานของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัยผ่านการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) อยู่ในรูปแบบทดสอบปรนัย จำนวน 11 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของ SDGs เช่น จำนวนเป้าหมายหลัก วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน จุดมุ่งเน้นที่สำคัญของแต่ละเป้าหมาย เป็นต้น

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับความสอดคล้องของกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดแต่ละแห่ง ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่พัฒนาโดยผู้วิจัย จากการศึกษาข้อมูลตัวอย่างกิจกรรมห้องสมุดที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในแต่ละเป้าหมาย ที่จัดทำโดยสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด (IFLA, 2016) อยู่ในรูปแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 17 ข้อ เรียงลำดับตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตั้งแต่เป้าหมายที่ 1-17 โดยให้บรรณารักษ์ห้องสมุดแต่ละแห่งระบุกิจกรรม/โครงการที่มีการดำเนินงานภายในห้องสมุดที่สอดคล้องกับแต่ละเป้าหมาย พร้อมทั้งระบุปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการดังกล่าว

3. แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ/ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับมุมมองเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนห้องสมุดให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมตั้งแต่ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานห้องสมุดกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) แผนการพัฒนาห้องสมุด การเตรียมความพร้อมของห้องสมุด และปัญหา/อุปสรรคในการขับเคลื่อนห้องสมุดให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

4. แบบบันทึกข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารแผนยุทธศาสตร์/แผนปฏิบัติการของห้องสมุด สำหรับการบันทึกข้อมูลจากการศึกษาเอกสารแผนยุทธศาสตร์/แผนปฏิบัติการของห้องสมุดแต่ละแห่ง ประกอบด้วยประเด็นหลัก ได้แก่ ประเด็นยุทธศาสตร์ แผนงาน/โครงการที่ระบุในแผน

เครื่องมือการเก็บข้อมูลวิจัยทั้ง 4 ชนิด ได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 คะแนนไปใช้ในการเก็บข้อมูล

ในส่วนของวิธีการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2567 โดยวิธีการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลแสดงใน Table 2

Table 2 Data Collection Methods

Variables	Data sources	Research instruments	Methods of analysis
Librarians' fundamental understanding of the SDGs	Librarians	A preliminary knowledge and comprehension test on the United Nations SDGs Goals	Test score Average test score
The consistency between libraries' activities/projects and SDGs goals	Librarians	A questionnaire on the alignment of library activities and projects with the SDGs Goals	Descriptive analysis Content analysis
Policy perspectives on driving libraries toward achieving the SDGs Goals	Library directors/ Library executives	Interview	Content analysis
The relationship between library strategies and library activities/projects in relation to SDGs	Library strategic plan	The record form	Descriptive analysis Content analysis

ผลการศึกษา (Research Results)

สืบเนื่องจากวัตถุประสงค์การวิจัย ผลการวิจัยที่สำคัญสามารถสรุปได้ 3 ประเด็น ดังนี้

1. ระดับความรู้ความเข้าใจของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่มีต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

บรรณารักษ์ทั้ง 24 คน ได้ทำแบบทดสอบความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีเกณฑ์การประเมินระดับความรู้ ดังนี้ คะแนน 80% ขึ้นไป หมายถึง มีความรู้เบื้องต้นในระดับดีมาก คะแนน 70%-79% หมายถึง มีความรู้เบื้องต้นในระดับดี คะแนน 60%-69% หมายถึง มีความรู้เบื้องต้นในระดับปานกลาง คะแนน 50%-59% หมายถึง มีความรู้เบื้องต้นในระดับพอใช้ และคะแนนต่ำกว่า 50% หมายถึง มีความรู้เบื้องต้นในระดับต่ำ ผลการทำแบบทดสอบแสดงให้เห็นว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 แห่งมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ดังแสดงใน Table 3

Table 3 Librarians' Baseline Knowledge of the SDGs: An Analysis of Test Results (n=24)

Libraries	Number of librarians	Average scores (11)	Percentage	Level of librarians' baseline knowledge
A	12	8.33	75.72	Good
B	2	5.5	50	Fair
C	5	7.4	67.27	Average
D	5	7.4	67.27	Average
Total	24	7.7	70	Good

2. บทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในการศึกษาบทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้มีการรวบรวมข้อมูลใน 3 รูปแบบ ได้แก่ 1. แบบสอบถามเกี่ยวกับความสอดคล้องของกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 2. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารห้องสมุดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับมุมมองเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนห้องสมุดให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 3. การศึกษาเอกสารแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการของห้องสมุด โดยผลที่ได้จากการเก็บข้อมูลสามารถแสดงเป็นรายประเด็น ดังนี้

2.1 ความสอดคล้องของกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

บรรณารักษ์จำนวน 24 คนได้ระบุข้อมูลกิจกรรม/โครงการที่มีการดำเนินงานในห้องสมุดของตน โดยจำแนกตามเป้าหมาย SDGs แต่ละเป้าหมาย โดย Table 4 แสดงจำนวนเป้าหมาย SDGs ที่มีการระบุกิจกรรม/โครงการจำแนกตามห้องสมุด รวมถึงแสดงรายการเป้าหมาย SDGs ที่ไม่มีการระบุกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้อง

Table 4 The number of SDG goals with identified activities/projects categorized by library

Libraries	Number of SDGs goals with identifies activities/projects	SDGs goals with no identified activities/projects
A	17	None
B	14	SDG6, SDG14, SDG15
C	16	SDG17
D	8	SDG2, SDG6, SDG11, SDG12, SDG13, SDG14, SDG15, SDG16, SDG17

เมื่อพิจารณารายละเอียดกิจกรรม/โครงการพบว่าแต่ละห้องสมุดมีการระบุรายละเอียดกิจกรรม/โครงการที่มีทั้งความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันในแต่ละเป้าหมาย ดังแสดงใน Table 5

Higher Education Institution Libraries and the Sustainable Development Goals (SDGs), E4476 (1-13)

Table 5 Library activities/projects related to SDGs Goals categorized by library

SDGs Goals	Library activities/projects	Lib A	Lib B	Lib C	Lib D
SDG1	Organize a book fair event	Yes	No	No	No
	Organize training programs to develop work skills	Yes	Yes	Yes	Yes
	Provide access to library and library resources	Yes	Yes	Yes	Yes
SDG2	Provide library resources in relation to nutrition and agricultural	Yes	Yes	Yes	Yes
SDG3	Provide library resources in relation to medical and public health	Yes	Yes	Yes	Yes
SDG4	Provide access to information and knowledge	Yes	Yes	Yes	Yes
	Organize training programs to develop lifelong learning skills	Yes	No	No	No
	Organize academic service programs to support communities	Yes	No	No	Yes
	Provide collection of resources across various academic disciplines	Yes	Yes	Yes	Yes
SDG5	Provide space and access for individuals of all genders and age groups	Yes	Yes	No	Yes
	Provide library resources in relation to gender equality	Yes	Yes	Yes	Yes
SDG6	Drinking water dispensers are provided	Yes	Not specified	No	Not specified
	Hygiene and cleanliness within the restrooms are well-maintained	Yes		No	
	Cleanliness and hygiene within the library are effectively maintained	Yes		Yes	
	Provide library resources in relation to water management	Yes		Yes	
SDG7	Solar cells have been installed in the library	Yes	No	No	No
	Adequate electricity and lighting are provided to support reading activities	Yes	No	Yes	Yes
	Launch the energy saving policies	No	Yes	No	No
SDG8	Organize training programs to develop work skills	Yes	No	Yes	No
	Provide library resources in relation to economics and work skills	Yes	Yes	Yes	Yes
SDG9	High speed internet is provided	Yes	Yes	Yes	Yes
	Provide library resources in relation to industrial issues	Yes	No	No	No
SDG10	Provide space and access for individuals of all genders and age groups	Yes	Yes	Yes	Yes
	Provide library resources in relation to social, politics, and economics	Yes	No	Yes	Yes
SDG11	Develop digital repository for collecting academic works	Yes	No	No	Not specified
	Establish institutional archives	Yes	No	Yes	
	Develop electronic database for collecting information on arts, culture, and traditions	Yes	Yes	No	
	Provide library resources in relation to cultural issues	No	No	Yes	
	Organize activities to promote the conservation of arts and culture, such as Thai musical performance	Yes	No	No	
SDG12	Waste sorting for recycling	Yes	Yes	Yes	Not specified
SDG13	Purchase recyclable waste	Yes	No	No	
SDG14	Promote the use of cloth bag	Yes	No	No	
SDG15	Promote paper reuse	Yes	No	Yes	
	Organize beach cleanup campaign	Yes	No	No	
	Organize tree planting campaign	Yes	No	No	
	Launch the energy saving policies	No	Yes	No	
	Provide library resources in relation to marine and terrestrial environments, and climate change	No	No	Yes	
SDG16	Organize training programs to develop information technology skills	Yes	Yes	No	Not specified
	Provide library resources in relation to politics and justice	No	No	Yes	
SDG17	A collaborative network has been established with library organizations and various information institutions	Yes	Yes	Not specified	Not specified

Remarks: Yes = the activities/projects are mentioned by the library, No = the activities/projects are not mentioned by the library, Not specified = the activities/projects are not provided in the questionnaire

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่าห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 แห่งล้วนแต่มีบทบาทในการสนับสนุนให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ทั้งสิ้น โดยบทบาทที่มีความเด่นชัดสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ 1) การเป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่มีการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศและองค์ความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแก่บุคคลทั่วไปที่มีความสนใจ รวมทั้งการเปิดพื้นที่ให้บริการแก่บุคคลทุกกลุ่มให้สามารถเข้าใช้บริการและเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ห้องสมุดเก็บรวบรวมไว้ 2) การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมทักษะต่าง ๆ ให้แก่ผู้สนใจเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้ รวมไปถึงการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ 3) การจัดกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการขยะ การรีไซเคิล การอนุรักษ์พลังงาน เป็นต้น ดังแสดงใน Table 6

Table 6 Academic libraries' major roles in supporting the Sustainable Development Goals

Library roles	Example of library activities	SDGs goals related (as specified in the questionnaire)
1. Library serves as an information resource center that provides access to various forms of information resources and knowledge related to sustainable development goals for individuals with an interest in the subject.	- Serving as a repository of information resources, libraries provide access to a diverse range of materials, enabling individuals to seek and retrieve information according to their specific needs. - The library space is open and accessible to individuals of all genders and age groups.	SDG1, SDG2, SDG3, SDG4, SDG5, SDG6, SDG8, SDG9, SDG10, SDG11, SDG12, SDG13, SDG14, SDG15, SDG16
2. Providing training activities to develop various skills for interested individuals aims to support the improvement of their quality of life and overall well-being.	Training programs are organized for the general public to equip them with knowledge that can be further applied to enhance their professional endeavors.	SDG1, SDG4, SDG8, SDG16
3. Organize activities for environmental conservation in various aspects.	- Launch the energy saving policies. - Organize various kinds of environmental conservation campaign such as waste separation, waste collection, and recycling of materials.	SDG7, SDG12, SDG13, SDG14, SDG15

2.2 มุมมองเชิงนโยบายของผู้บริหารห้องสมุดในการขับเคลื่อนห้องสมุดให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารห้องสมุดทั้ง 4 แห่ง จำนวน 5 คน สามารถจำแนกประเด็นสำคัญออกได้เป็น 4 ประเด็น ดังนี้

2.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

ผู้บริหารห้องสมุด A, C และ D (จำนวนทั้งสิ้น 4 คน คิดเป็นร้อยละ 80) มีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ โดยผู้บริหารห้องสมุด A, C และ D (จำนวนทั้งสิ้น 4 คน คิดเป็นร้อยละ 80) มีการรับรู้เกี่ยวกับประเด็นเป้าหมาย SDGs ในแง่ของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นหลัก โดยได้กล่าวถึงมาตรการต่าง ๆ ที่ห้องสมุดมีการดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นจำนวนมาก เช่น การอนุรักษ์พลังงาน การใช้พลังงานทดแทน การลดพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดขยะ การบริหารจัดการขยะ เป็นต้น อย่างไรก็ตามผู้บริหารห้องสมุด B (จำนวนทั้งสิ้น 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20) มีความเห็นว่าเป้าหมาย SDGs กับการดำเนินการกิจของห้องสมุดยังคงเป็นเรื่องที่มีความห่างไกลกัน ประกอบกับยังคงมีความสับสนและไม่ทราบแนวทางที่ชัดเจนว่าห้องสมุดจะต้องดำเนินการไปในแนวทางใดบ้างจึงจะมีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้

2.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาห้องสมุด

ผู้บริหารห้องสมุด A, C และ D (จำนวนทั้งสิ้น 4 คน คิดเป็นร้อยละ 80) มีความคิดเห็นตรงกันในแง่ของความจำเป็นที่ต้องมีการบูรณาการเป้าหมาย SDGs ลงไปในแผนยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาห้องสมุด เพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานของห้องสมุดให้เป็นไปในทิศทางที่มีสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารห้องสมุดทั้ง 4 แห่ง ต่างยอมรับว่าห้องสมุดของตนยังไม่ได้มีการนำเป้าหมาย SDGs มาใช้เป็นหลักในการวางแผนยุทธศาสตร์/แผนพัฒนาหรือแผนปฏิบัติการของห้องสมุดแต่อย่างใด ยิ่งไปกว่านั้น ผู้บริหารห้องสมุด A และ C กล่าวว่าห้องสมุดของตนมีโครงการหรือกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมาย SDGs โดยความบังเอิญ จากการสัมภาษณ์พบว่าห้องสมุด A เป็นห้องสมุดเพียงแห่งเดียวที่มีการนำประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนบรรจุลงในแผนยุทธศาสตร์ห้องสมุดอย่างชัดเจน รวมทั้งได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการโดยการบรรจุกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องต่อเป้าหมาย SDGs ลงไปในแผนด้วยเช่นกัน

2.2.3 การวางแผนและเตรียมความพร้อมภายในองค์กรด้านบุคลากรงบประมาณ และโครงสร้างภาระงาน

ในการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร ผู้บริหารห้องสมุดทั้ง 4 แห่ง มีรูปแบบการเตรียมการที่คล้ายคลึงกัน คือ การส่งบุคลากรห้องสมุดไปเข้ารับการอบรมในหัวข้อที่เกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ เพื่อสร้างเครือข่ายและนำมาซึ่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างห้องสมุด ในส่วนของการวางแผนโครงสร้างภาระงานหรือตำแหน่งของบุคลากรในองค์กรห้องสมุดทุกแห่งต่างให้ข้อมูลที่ตรงกันว่าไม่มีความจำเป็นในการปรับโครงสร้างภาระงานหรือปรับเปลี่ยนตำแหน่งของบุคลากรในองค์กรแต่อย่างใด แต่อาจมีเพียงการปรับเปลี่ยนในประเด็นของรูปแบบการทำงานของบุคลากรแต่ละฝ่ายให้มีความเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในส่วนของการเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณ ผู้บริหารห้องสมุดทั้ง 4 แห่ง ให้ข้อมูลที่ตรงกันว่างบประมาณประจำปีของห้องสมุดจะมาจากการจัดสรรโดยมหาวิทยาลัยต้นสังกัดเท่านั้น จึงส่งผลให้ไม่มีห้องสมุดแห่งใดเลยที่มีการตั้งงบประมาณเพื่อตอบสนองการจัดทำแผนงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการเฉพาะ

2.2.4 ความท้าทายและอุปสรรคที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการตามเป้าหมาย SDGs

ผลการสัมภาษณ์พบว่าผู้บริหารห้องสมุดแต่ละแห่งมีมุมมองต่อความท้าทายและอุปสรรคในการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนค่อนข้างแตกต่างกัน โดยผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารห้องสมุดแต่ละแห่งสามารถสรุปได้ดังนี้ ในประเด็นความท้าทาย ผู้บริหารห้องสมุด A ให้ข้อคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรม/โครงการสนับสนุนเป้าหมาย SDGs ที่สามารถสะท้อนอัตลักษณ์หรือเอกลักษณ์ของห้องสมุดอย่างแท้จริง เป็นสิ่งที่มีความท้าทาย ณ ปัจจุบัน เนื่องจากทางห้องสมุดมองว่า ณ ปัจจุบัน ห้องสมุดทำหน้าที่เป็นเพียงผู้สนับสนุนกิจกรรม/โครงการของหน่วยงานอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัยเท่านั้น ผู้บริหารห้องสมุด B ได้แสดงข้อคิดเห็นว่าเป็นเรื่องงบประมาณในการบริหารจัดการงานของห้องสมุดให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมาย SDGs และการแสวงหาความร่วมมือจากองค์กร/หน่วยงานภายนอกในการดำเนินการด้าน SDGs เป็นสิ่งที่มีความท้าทายสำหรับห้องสมุดของตน ในขณะที่ผู้บริหารห้องสมุด C ได้แสดงมุมมองเกี่ยวกับความท้าทายไว้ว่าการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาห้องสมุดในการสนับสนุนเป้าหมาย SDGs เป็นสิ่งที่มีความท้าทายเป็นอย่างยิ่ง ในส่วนของผู้บริหารห้องสมุด D ได้แสดงความคิดเห็นว่าการบริหารจัดการงานภายในให้สอดคล้องกับจำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอเป็นความท้าทายที่สำคัญ

ในส่วนของอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อห้องสมุดในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับเป้าหมาย SDGs ผู้บริหารห้องสมุดแต่ละแห่งได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ดังนี้ ผู้บริหารห้องสมุด A ระบุว่าขาดแนวคิดใหม่ ๆ และความไม่มั่นใจในการจัดทำกิจกรรม/โครงการให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมาย SDGs และความซ้ำซ้อนของกิจกรรม/โครงการ ณ ปัจจุบันถือเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของห้องสมุด ในขณะที่ห้องสมุด B ผู้บริหารได้กล่าวว่า ณ ปัจจุบันยังไม่พบว่ามีประเด็นใดที่จัดว่าเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานเนื่องจากห้องสมุดอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการดำเนินการเท่านั้น ในส่วนของผู้บริหารห้องสมุด C ได้กล่าวว่าอุปสรรคที่สำคัญของห้องสมุดคือเรื่องงบประมาณ เนื่องจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ จำเป็นต้องใช้งบประมาณ สอดคล้องกับผู้บริหารห้องสมุด D ที่มีความเห็นว่าจำนวนงบประมาณที่ห้องสมุดได้รับค่อนข้างเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับเป้าหมาย SDGs นอกจากนั้น จำนวนบุคลากรของห้องสมุดที่ไม่เพียงพอต่อปริมาณงานก็จัดว่าเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานด้วยเช่นเดียวกัน

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารแผนยุทธศาสตร์ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

จากการศึกษาแผนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของห้องสมุดทั้ง 4 แห่ง สามารถสรุปประเด็นหลักที่พบจากแผนยุทธศาสตร์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1. การให้บริการห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม 2. การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัล และ 3. การพัฒนาผู้ใช้บริการและบุคลากรให้มีสมรรถนะทางด้านดิจิทัล ซึ่งสะท้อนให้เห็นทิศทางการบริหารจัดการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 แห่งที่มีความคล้ายคลึงกันในแง่ของการให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนองค์กรด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล นอกจากนี้ ห้องสมุดทั้ง 4 แห่งต่างมีการบรรจุประเด็นเกี่ยวกับการเป็นหน่วยงานสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ของผู้ใช้บริการ โดยถือเป็นภารกิจหลักของห้องสมุดทุกแห่งซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยเช่นกัน

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา (Conclusion and Discussion)

จากวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 3 ข้อที่ได้ตั้งไว้ สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยที่สำคัญได้ดังนี้

ผลจากการให้บรรณารักษ์ห้องสมุดทั้ง 4 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 24 คน ทำแบบทดสอบความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนพบว่าคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบเท่ากับ 7.7 คะแนน ซึ่งหมายความว่าบรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอยู่ในระดับดี แสดงให้เห็นว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 4 แห่งมีความคุ้นเคยและความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน นักวิจัยจำนวนหนึ่งได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาความตระหนักรู้และการรับรู้เกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของห้องสมุด โดย Onwubiko (2021) ได้ดำเนินการศึกษาบทบาทของห้องสมุดและบรรณารักษ์ในการรับรู้เกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยการเก็บข้อมูลจากหัวหน้าห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและห้องสมุดเฉพาะที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง Enugu State ประเทศไนจีเรียจำนวน 28 คน กลับพบว่าหัวหน้าห้องสมุดส่วนใหญ่ระบุว่าตนมีความคุ้นเคยกับประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนค่อนข้างน้อยไปจนกระทั่งไม่คุ้นเคยหรือไม่รู้จักประเด็นดังกล่าวมาก่อนเลย ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับการศึกษาความเข้าใจและการรับรู้ของบรรณารักษ์ในประเทศเกาหลีใต้เกี่ยวกับเป้าหมาย SDGs และกลยุทธ์ในการสนับสนุนห้องสมุดจากสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด (IFLA) ในการบรรลุเป้าหมาย SDGs ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ยอมรับว่าตนเองยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Noh, 2021) อย่างไรก็ตาม การทำแบบทดสอบของบรรณารักษ์ห้องสมุดในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 4 แห่ง เป็นไปในลักษณะของการส่งแบบทดสอบให้บรรณารักษ์ทำโดยปราศจากการกำกับควบคุมระหว่างการทำแบบทดสอบจึงอาจส่งผลให้คะแนนการทดสอบที่ได้มีความแตกต่างจากงานวิจัยอื่น ๆ

ในแง่ของบทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่มีต่อการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลจากการศึกษาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ณ ปัจจุบันห้องสมุดยังมีบทบาทหลักในการเป็นผู้สนับสนุนและจัดหาข้อมูลสารสนเทศและทรัพยากรที่เกี่ยวข้องให้พร้อมเผยแพร่ออกสู่สาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การจัดทำฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อรวบรวมข้อมูล องค์ความรู้จากงานวิจัย งานวิชาการ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับให้ผู้สนใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปได้ รวมทั้งการจัดกิจกรรมฝึกอบรมส่งเสริมทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะการรู้สารสนเทศ เพื่อการดำรงชีวิตในสังคม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Igbinoia (2015) ที่ได้กล่าวถึงบทบาทของห้องสมุดในการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ว่าห้องสมุดสามารถส่งเสริมให้เกิดการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ผ่านบริการส่งเสริมการรู้สารสนเทศ บริการการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศและการสนับสนุนให้เกิดการใช้งานสารสนเทศที่เกี่ยวข้องได้ เนื่องจากห้องสมุดเป็นองค์กรแห่งการแบ่งปันความรู้และการเรียนรู้สำหรับผู้ใช้บริการ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติกับผู้ใช้บริการทุกเพศ ทุกวัย ทุกเชื้อชาติและทุกสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจซึ่งถือเป็นหนึ่งในเป้าหมาย SDGs เช่นเดียวกัน อีกทั้งความรู้ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญของการดำรงชีวิตของมนุษย์ในทุกแง่มุม ดังนั้นจึงเป็นส่วนสำคัญของการของการขับเคลื่อนสังคมให้มีการเติบโตและยั่งยืนตามไปด้วย การยกระดับการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศและความรู้ของประชาชนในสังคมจึงย่อมที่จะเป็นการสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนและการยกระดับชีวิตของมนุษย์ในสังคมด้วยเช่นกัน (IFLA, 2017)

เนื่องจากประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นประเด็นที่มีค่อนข้างใหม่สำหรับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก จึงส่งผลให้การดำเนินการของห้องสมุดเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่มีความท้าทายสำหรับห้องสมุดทุกแห่ง ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าสิ่งที่เป็ทั้งอุปสรรคและความท้าทายที่ห้องสมุดเผชิญสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1. งบประมาณในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 2. ความมั่นใจของบรรณารักษ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม/โครงการให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 3. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ห้องสมุดให้มีความสอดคล้องต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 4. การแสวงหาเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานห้องสมุดให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Khalid, Malik & Mahmood (2021) ที่พบว่าการศึกษาแผนกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นปัจจัยที่มีความท้าทายสำหรับห้องสมุดในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ นอกจากนี้ การขาดการให้ความรู้เกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่บรรณารักษ์หรือบุคลากรห้องสมุดที่เกี่ยวข้องอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ขัดขวางการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของห้องสมุดได้เช่นเดียวกัน (Abiolu & Okere, 2012) ยิ่งไปกว่านั้น การตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของห้องสมุดจะเกิดขึ้นไม่ได้โดยง่าย หากปราศจากการสนับสนุนจากองค์กรหรือสถาบันต้นสังกัดในการให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง (Onah, Urom & Amanze-Unagha, 2015)

ผลการวิจัยข้างต้นอาจเป็นจุดเริ่มต้นให้ผู้บริหารห้องสมุดทุกประเภทตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนในส่งเสริมให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเริ่มจากการศึกษาทำความเข้าใจในประเด็น SDGs อย่างจริงจังตั้งแต่ในระดับบริหารไปจนถึงระดับผู้ปฏิบัติงาน เนื่องจากผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าห้องสมุดเป็นองค์กรที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในเรื่องของการรวบรวม จัดการและเผยแพร่องค์ความรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินงานต่าง ๆ ให้เกิดการบรรลุเป้าหมาย SDGs โดยผู้บริหารห้องสมุดแต่ละแห่งสามารถทบทวนบทบาทหน้าที่ของตน รวมทั้งวางแผนการขับเคลื่อนห้องสมุดโดยสอดคล้องกับประเด็น SDGs เข้าไปอยู่ในประเด็นยุทธศาสตร์ รวมทั้งกลยุทธ์ขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ตั้งแต่แนวทางการวางนโยบายไปจนถึงการปฏิบัติการเพื่อให้ห้องสมุดสามารถเป็นส่วนหนึ่งของการตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปได้อย่างเป็นรูปธรรม

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgments)

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยฉบับเต็มเรื่อง บทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเขตพื้นที่ภาคตะวันออกในการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยได้รับงบประมาณเพื่อสนับสนุนงานวิจัยจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

รายการเอกสารอ้างอิง (References)

- Abiolu, O. A., & Okere, O. O. (2012). Environmental Literacy and the Emerging Roles of Information Professionals in Developing Economies. *IFLA Journal*, 38(1), 53-59.
- Chuenchom, S., & Others. (2022). *Libraries for SDGs*. Chiang Mai: Chiang Mai Rajabhat University. (In Thai)
- IFLA. (2016). *Access and Opportunity for All: How Libraries Contribute to the United Nations 2030 Agenda*. Retrieved 10 December 2024, from <https://repository.ifla.org/handle/123456789/243>
- IFLA (2017). *Meaningful Access to Information to Leave No One Behind: Launch of the 2017*. Retrieved 10 December 2024, from <https://www.ifla.org/node/11519>
- Igbinovia, M. (2015). *Libraries as Vehicle to Sustainable Development Goals (SDGs): Nigerian's Current Status and Outlook*. *Library Hi Tech News*, 33(5), 16-17.

- Intaprasert, P. (2022). *Did You Know : SDG 101*. Retrieved 20 December 2024, from <https://www.sdgmove.com/2021/04/22/sdg-101-sdgs-roadmap/>
- International Health Policy Foundation. (2024). *Thailand Sustainable Development Report 2024*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Khalid, A., Malik, G. F., & Mahmood, K. (2021). Sustainable Development Challenges in Libraries: A Systematic Literature Review (2000–2020). *The Journal of Academic Librarianship*, 47(3), 102347.
- Mashroofa, M. M. (2022). Contribution of Academic Libraries Towards Sustainable Development Goals. *Annals of Library and Information Studies*, 69, 51-58.
- Missingham, R. (2021). A New Lens for Evaluation – Assessing Academic Libraries Using the Un Sustainable Development Goals. *Journal of Library Administration*, 61(3), 386-401.
- Noh, Y. (2021) Study on the Perception of South Korean Librarians of the Un Sustainable Development Goals (Sdgs) and the Strategy to Support Libraries. *Profesional de la Informacion*, 30(4), 1-15.
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2024). *About SDGs*. Retrieved 2 January 2025, from <https://sdgs.nesdc.go.th/เกี่ยวกับ-sdgs/> (In Thai)
- Onah, E. A., Urom, O. C., & Amanze-Unagha, B. (2015). Emergence of Sustainable Development Goals and the Case for Rebranding Information Agencies for Action in Nigeria. *Ebonyi Journal of Information and Library Science*, 2(1), 217-225.
- Onwubiko, E. C., (2021). Role of Librarians and Libraries in the Realization of the United Nations Sustainable Development Goals: An Empirical Study. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*, 6497.
- SDG Move. (2024). *SDG Updates : Summarization of Thailand Sustainable Development Forum 2024*. Retrieved 2 January 2025, from <https://www.sdgmove.com/2024/12/24/sdg-updates-highlight-tsdf-2024/> (In Thai)
- Sustainable Development Solutions Network. (2024). *Sustainable Development Report 2024*. Dublin: Dublin University Press.
- Thorpe, G., & Gunton, L. (2021). Assessing the United Nation's Sustainable Development Goals in Academic Libraries. *Journal of Librarianship and Information Science*, 54(2), 208-215.
- Times Higher Education. (2025). *Top Universities Pursuing Sustainable Development Goals in 2024*. Retrieved 10 January 2025, from <https://www.timeshighereducation.com/impactrankings>